

ژنتیک مولکولی

سرطان تیروئید

مؤلفان:

دکتر محمدعلی حسین پور فیضی

استاد دانشگاه تبریز

رعنا مددی راد

دانشجوی دکторی نوخصی ژنتیک مولکولی دانشگاه تبریز

دکتر ناصر پولادی

دانشیار دانشگاه شهید مدنی آذربایجان

انتشارات حکیم نظامی گنجه‌ای

تبریز ۱۴۰۲

فهرست

۹	پیشگفتار
۱۱	فصل اول: کلیات سرطان
۱۱	تعریف سرطان
۱۳	نشانه‌های بارز سرطان
۱۴	تفاوت سلول‌های طبیعی و سلطانی
۱۶	انواع سرطان بر اساس منشأ باقیتی
۱۹	فصل دوم: معرفی غده‌ی تیروئید
۱۹	مقدمه
۱۹	ساختار غده‌ی تیروئید
۲۱	وظایف غده‌ی تیروئید
۲۲	معرفی هورمون‌های تیروئیدی
۲۲	اختلالات و بیماری‌های تیروئیدی
۲۳	گواتر
۲۴	پرکاری تیروئید
۲۴	کم‌کاری تیروئید
۲۴	بیماری گریوز
۲۵	بیماری تیروئیدیت هاشیموتو
۲۵	ندول‌های تیروئید
۲۶	انواع ندول‌های تیروئیدی
۲۹	فصل سوم: سرطان تیروئید
۲۹	همه گیرشناسی سرطان تیروئید
۳۱	همه گیرشناسی سرطان تیروئید در ایران
۳۳	فاکتورهای خطر سرطان تیروئید
۳۶	علائم سرطان تیروئید
۳۶	تقسیم‌بندی انواع سرطان تیروئید
۳۷	کارسینوماهای به‌طور ضعیف تمایزیافته‌ی تیروئید (PDTc)

۳۷	کارسینوماهای تیروئید تمایزیافته (WDTC)
۳۸	سرطان تیروئید پاپیلاری
۴۰	سرطان سلول هارتل
۴۱	کارسینوماهای تیروئید تمایزیافته یا آناپلاستیک
۴۱	کارسینومای مدولاری تیروئید
۴۲	تعیین درجه‌ی تومور
۵۴	زن‌تیک سرطان
۴۵	آنکوژن‌ها
۴۶	زن‌های سرکوبیگر تومور
۸۴	زن‌تیک سرطان تیروئید
۸۴	مسیرهای پیامدهی سلولی هر سرطان تیروئید
۵۰	بازآرایی‌های RET/PTC
۵۱	جهش‌های پروتوآنکوژن RET
۵۲	بازآرایی‌های TRK
۵۲	جهش‌های RAS
۵۲	جهش‌های BRAF
۵۳	تفعیلات زنی در مسیر PI3K/Akt
۵۳	بازآرایی γ PAX8/PPAR
۵۳	غیرفعال‌سازی p53
۵۴	مسیر پیامدهی MAP کیناز
۵۴	فعالیت مسیر پیامدهی PI3K/AKT در تومورهای تیروئید
۵۵	رابطه‌ی بین پلی‌مورفیسم‌های زن‌های ترمیم DNA با سرطان تیروئید
۶۱	فصل چهارم: زن‌تیک سرطان تیروئید در منطقه‌ی شمال غرب ایران
۶۲	زن‌تیک سرطان تیروئید
۶۲	زن‌های آپوپوتیک و سرطان تیروئید
۶۳	ساختمان و عملکرد زن‌های FAS و FASL

۶۶	ژن های FASL و FAS و سرطان
۶۸	مطالعات مربوط به جهش های p53
۶۸	جهش در اگزون های پنج تا هشت ژن TP53 در بیماران آذربایجانی...
۷۴	ارتباط پلی مورفیسم مضاعف شدگی ۱۶ جفت بازی...
۷۷	بررسی هاپلوتاپ های دو مارکری
۷۸	بررسی هاپلوتاپ های دومارکری اینترون ۳ و اینترون ۶
۷۸	بررسی هاپلوتاپ های دومارکری اگزون ۴ و اینترون ۶
۷۹	بررسی هاپلوتاپ های سه مارکری
۷۸	پلی مورفیسم تک نوکلئوتیدی ژن G ICB-1 rs1467465 A>G
۲۹	همراهی پلی مورفیسم ژن rs1899663 G>T HOTAIR
۱۰۵	بررسی پلی مورفیسم ژن rs1130233 (726 G/A) ۱۶۷۴
۱۰۹	فصل پنجم: روش های تشخیص و درمان سرطان تیروئید
۱۱۰	انواع روش های تشخیص در سرطان تیروئید
۱۱۳	مشکلات تشخیص سرطان تیروئید
۱۱۴	نشانگرهای زیستی و سرطان های تیروئید
۱۱۵	تومور مارکرها و نقش آنها
۱۱۵	مارکرهای مولکولی در سرطان تیروئید
۱۱۶	انواع درمان های سرطان
۱۱۷	انواع درمان های موضعی
۱۱۸	خطرات و عوارض جراحی سرطان تیروئید
۱۲۰	انواع درمان های سیستمیک
۱۲۳	درمان سرطان های پاپیلاری و فولیکولار تیروئید
۱۲۴	درمان سرطان تیروئید آناپلاستیک
۱۲۵	درمان لنفوم غده ای تیروئید
۱۲۵	درمان سرطان مدولاری تیروئید
۱۲۶	درمان کارسینوم مدولاری تیروئید

ت

- ۱۲۶ انتخاب بهترین نوع درمان
- ۱۲۷ روش‌های درمانی مبتنی بر p53
- ۱۲۹ چشم‌انداز پزشکی فردی
- ۱۳۱ درمان تمایزی سلول‌های بنیادی سرطان
- ۱۳۵ منابع
- ۱۴۱ واژه‌نامه
- ۱۴۵ نمایه

سرطان اولین عامل مرگ و میر در سطح جهان است و از این رو به عنوان یک معضل جهانی محسوب می‌شود. علیرغم تمام پیش‌رفتهایی که در زمینه‌ی تشخیص و درمان انواع سرطان صورت گرفته است، همچنان به نظر می‌رسد این بیماری بسیار هوشمندتر از ماعمل کرده است. با توجه به شیوع سرطان تیروئید در ایران، بر خود واجب دانستیم تا گامی هرچند کوچک در جهت مطالعه و تحلیل علل ژنتیکی و اپی ژنتیکی این سرطان برداریم. باشد که این کتاب راهگشای دانشجویان انواع گرایش‌های زیست‌شناسی، ژنتیک و پزشکی و پیراپزشکی باشد.

کتابی که پیش رو دارید بر اساس معتبرترین منابع زیست‌شناسی مولکولی و ژنتیک پزشکی و همچنین نتایج تحقیقات انجام‌شده در آزمایشگاه دانشگاه شهید مدنی آذربایجان و دانشگاه تبریز و با تمرکز بر اصول کلی سرطان تیروئید نگاشته شده است. در نگارش این اثر سعی شده است در عین اختصار و پرهیز از ورودش به جزئیاتی که قطعاً در هر مبحثی وجود دارد، جامعیت مطالب حفظ شود و بتواند جوابگوی نیازهای دانشجویان مقاطع مختلف دانشگاهی از جمله کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری در زمینه‌ی سرطان تیروئید با رویکرد مولکولی

و پزشکی باشد. این کتاب در پنج فصل تنلیم شده است و مفاهیم کلی فیزیولوژی
غددی تیروئید، ناهنجاری‌ها و بدخیمی‌ها، زنتیک مولکولی و همچنین
مطالعات مولکولی سرطان تیروئید در منطقه‌ی شمال غرب ایران و راه‌های
تشخیص و درمان را دربرمی‌گیرد.

در پایان از استاد مشاور انجمن زیست‌شناسی دانشگاه تبریز جناب آقای دکتر
مهدی حقی (استادیار دانشکده علوم طبیعی دانشگاه تبریز)، همچنین دکتر بهزاد
نیکزاد رئیس مرکز تحقیقات علوم و فناوری زیستی دانشگاه تبریز کمال قدرانی را
داریم و از کلیه‌ی اساتید معزز و دانشجویان گرامی تقاضا داریم اشکالات و کاستی‌های
احتمالی موجود و هرگونه پیشنهاد و انتقاد خود را که باعث افزایش کیفی این
اثر می‌شود از طریق رایانامه‌ی انتشارات بساما در میان بگذارند.

با تشکر

گروه مولفان